

Іван Немченко

ТВОРЧА ПОСТАТЬ МИКОЛИ ЧЕРНЯВСЬКОГО У ДОСЛІДЖЕННЯХ ЛІДІЇ ГОЛОМБ

Анотація

У статті репрезентовано особливості інтерпретації літературознавцем Лідією Голомб творчої постаті визначного українського письменника кінця ХІХ – перших десятиріч ХХ століття М.Чернявського, його намагання модернізувати вітчизняну літературу.

Ключові слова: Микола Чернявський, Лідія Голомб, творча індивідуальність, стиль, інтерпретація.

Кільканадцять років української незалежності та реальної, а не бутафорної державності радянського зразка – термін, можливо, й замалий задля відновлення повновартісної картини літературно-мистецького й суспільно-політичного життя в Україні ХІХ – ХХ ст., яка за комуністичного режиму всіляко спотворювалась, подавалась крізь призму численних фальсифікацій та повнилася штучно твореними суцільними білими плямами – наслідком свавільної до брутальності цензури та цілковитого замовчування одіозних постатей. Здається, чимало вже й зроблено у плані відродження забутого – українському народові повертається спадщина таких видатних мислителів, громадських і культурних діячів, як В.Антонович, В.Винниченко, М.Грушевський, С.Єфремов, М.Костомаров, П.Куліш, Є.Маланюк, І.Огієнко, Т.Осьмачка, В.Стус... Наприклад, розпочато вже видання більш-менш повного зібрання творів П.Куліша в 39 томах. Але таких масштабних проєктів обмаль. На жаль, і сьогодні далеко не всім визначним особам минулого повернуто заслужений ними статус на тлі своєї доби.

Вважаємо, що державна й незалежна Україна явно заборгувала перед пам'яттю Миколи Федоровича Чернявського – видатного українського письменника, громадського, культурного, освітнього діяча кінця ХІХ –

першої половини ХХ ст. Адже за останні понад 45 років з часу появи його двохтомника 1966 р., жодне з українських видавництв не спромоглося видати хоча б солідний том творів митця (вже не говорю про багатотомне видання спадщини М.Чернявського, котре давно на часі). І основою такого видання могли б стати десятитомник 1927-1931 рр. та матеріали з періодики й рукописних фондів бібліотек та історичних архівів України й зарубіжжя. Звісно, протягом останніх десятиліть неодноразово окремі оповідання, поезії, повісті письменника потрапляли на сторінки антологій, хрестоматій, збірників, журналів, газет. Здійснювались і видання невеличких за форматом і тиражем збірок-метеликів, як наприклад, опубліковані херсонським гуртом «Малючок-степовичок» під орудою А.Крата книжечки М.Чернявського «Налетіла злая віхола» та «Степова симфонія» (обидві в 1999 році). До першої з них увійшли всього два твори – драма-феєрія «Зима» та вірш, що дав назву збірці. До другої потрапили аж 28 поезій (!). Зрозуміло, що все це лише краплини в морі. Адже одних лише поетичних творів у доробку М.Чернявського близько тисячі. Тож ідеться про величезну спадщину митця, котра протягом багатьох десятиліть лишається недоступною як для широкого загалу, так і для фахівців, оскільки той же харківський десятитомник порубіжжя 20-30-х рр. давно став раритетом і зберігається лише в деяких бібліотеках України.

Прихід письменника в літературу привітали як небуденне мистецьке явище М.Грушевський, М.Євшан, С.Єфремов, Г.Коваленко, М.Комаров, М.Сумцов, І.Франко та інші критики, які вказували на окремі прорахунки автора, але назагал засвідчували його визначний хист. І тут маються на увазі як перші поетичні збірки М.Чернявського «Пісні кохання» (1895), «Донецькі сонети» (1898), «Зорі» (1903), так і численні ліричні та прозові публікації в періодиці, альманахах, збірниках порубіжжя ХІХ і ХХ століть. У 20-х роках про М.Чернявського пишуть із тим же пієтетом, що й у попередників, Г.Косинка, М.Плевако та ін. А далі – цілі десятиліття забуття, або ж дуже

обережні спроби в постсталінські часи хоча б часткової реанімації митця в історії літератури (О.Бабишкін, П.Колесник, О.Кудін, М.Рильський та ін.).

Справжню одержимість у справі повернення М.Чернявському належного йому місця в реконструйованій з наукових позицій картині літературного процесу доби виявила науковець Лідія Григорівна Голомб (Марченко). Вона належить до тієї генерації українських учених, які на хвилі демократизації в суспільстві кінця 1980-х років (М.Жулинський, Ф.Погребенник, П.Хропко, Н.Шумило та ін.) прагнули звільнити вітчизняне літературознавство від численних фальсифікацій як сталінських часів, так і періоду так званого розвинутого соціалізму. Присвятивши цілий ряд своїх книг та публікацій у наукових збірниках та періодиці глибокому прочитанню спадщини М.Вороного, П.Грабовського, Б.Грінченка, П.Карманського, О.Кобилянської, А.Кримського, Б.Лепкого, В.Пачовського, М.Старицького, В.Стефаника, Лесі Українки, І.Франка, Г.Чупринки та інших видатних митців порубіжжя ХІХ – ХХ століть, чия творчість стала окрасою вітчизняного письменства, але в радянський період була об'єктом багатьох спекуляцій, перекручень, цензурної сваволі тощо, особливу й постійну увагу в численних працях Л.Голомб приділяла М.Чернявському як митцеві великого таланту і трагічної долі. Йдеться про такі її книги, як «Особа і суспільство в українській ліриці кінця ХІХ – початку ХХ століття» (1988), «Із спостережень над українською поезією ХІХ – ХХ століть» (2005), «Новаторські тенденції в українській літературі кінця ХІХ – перших десятиліть ХХ ст.» (2008), а також розвідки в наукових збірниках та періодиці: «Мотив поета-пророка в ліриці Миколи Чернявського» (1993), «На шляху до модернізму: творча еволюція Миколи Чернявського» (2008) та ін.

Принагідно про М.Чернявського веде мову Л.Голомб і в таких працях, як «Психологічні засади лірики Бориса Грінченка» (1999), «Символічна мова поезії в прозі «Там звізди пробивались» Ольги Кобилянської» (2002), «Три поети раннього українського модернізму: Олександр Олесь, Грицько Чупринка, Микола Філянський» (2011) та ін.

Багатогранна літературознавча діяльність Л.Голомб ще чекає на своїх прискіпливих дослідників, хоча окремі кроки в цьому напрямі вже були. Досить згадати статтю-передмову В.Барчан до книги «Із спостережень над українською поезією XIX – XX століть» [3] та рецензію на це ж видання, запропоновану Є.Бараном, – «Літературознавча школа Лідії Голомб» [2]. У названому відгуку наголошується: «Для Лідії Голомб характерна академічна форма аналізу – без зловживань і надмірностей. Дослідниця нікого не збирається шокувати чи епатувати своїми матеріалами, – вона чесно і сумлінно робить свою справу. Скрупульозний, добротний філологічний аналіз, глибоке відчуття поезії, вміння входити у творчу лабораторію автора, ненав'язливе і спокійне розставлення ледь помітних акцентів, – саме ці риси індивідуального стилю дослідниці й роблять збірник статей цінним набутком українського літературознавства» [2, с.300]. Такий підхід до осягнення творчої постаті митця спостерігається зокрема й у чернявськознавчих студіях Л.Голомб. На них часто посилаються в своїх розвідках науковці молодших генерацій [16; 20-23].

Метою нашої статті є простежити особливості бачення дослідницею творчої індивідуальності М.Чернявського на тлі епохи. Така розвідка може послугувати імпульсом до написання цілої серії нарисів про літературознавчу діяльність Л.Голомб.

До постаті М.Чернявського дослідниця зверталася в своїх працях протягом багатьох десятиліть, постійно підтримувала зв'язки з херсонцями, брала участь у наукових конференціях, присвячених митцеві, схвалювала кроки щодо вшанування його пам'яті – численні звернення місцевої інтелігенції до владних структур з пропозиціями і вимогами стосовно встановлення пам'ятника поетові-землякові, увічнення його імені в назвах установ, вулиць, площ, парків, скверів на теренах області. А ще обурювалась байдужістю, з якою ставились до подібних акцій високі посадовці.

Лідія Голомб завжди намагалась викроїти час, щоб узяти активну участь у херсонських конференціях, присвячених М.Чернявському чи його

сучасникам (Дніпрова Чайка, Д.Маркович та ін.). Іноді здавалося, що закохавшись у художній світ поета, перейнявшись його духовними ідеалами й моральними пріоритетами, Лідія Григорівна ставала дуже схожою на нього: така ж філософська відстороненість і одержимість подвижництва, безкомпромісність в обстоюванні національних святощів і безмежний оптимізм та працездатність у найтяжчі часи. В одному з листів, надісланих до Херсона, вона занотувала: «У нас життя, як і по всій Україні, важке. Але не полишає бажання жити й працювати, доки Бог дасть» [17]. Такою ж неперебутністю, дивовижним творчим горінням, якоюсь незбагненою світлоносністю чарував завжди своїх сучасників М.Чернявський.

Л.Голомб була послідовним пропагандистом творчості цього самобутнього автора – і як видатної мистецької постаті, і як громадсько-політичного діяча. А ще вона прислужилась справі поширення в суспільстві правдивого життєпису митця.

Як відомо, після десятиліть замовчування вперше ім'я М.Чернявського повернулось до читачів у постсталінські часи завдяки М.Рильському як упоряднику й авторові вступної статті «Новая украинская поэзия дооктябрьской поры» до двотомної «Антологии украинской поэзии» (1958-1959): «Занимает своё место в нашей литературе и мягкий, задушевный, хотя не очень широкий по тематике и не более глубокий по миросозерцанию Микола Чернявский (1867-1937)» [1, с.34]. Промовиста деталь: рік смерті – 1937. Цей же рік названо й у примітках до тому, підготовлених Олексієм Кудіним [1, с.489]. Це чи не єдине видання, в якому радянські дослідники назвали приблизну дату смерті поета внаслідок репресій – 1937 (позамість 1938 року, як було насправді). А в решті випадків – у десятках джерел указувалась фіктивна дата «благополучної» смерті від старості в 1946 році.

Як тільки у перші роки української незалежності херсонськими дослідниками було встановлено й оприлюднено справжню дату смерті письменника (розстріл відбувся в ніч з 19 на 20 січня 1938 року в Херсоні) [Див.:13], Лідія Григорівна при кожній нагоді – і в публічних виступах на

наукових конференціях, і в ряді своїх публікацій подавала ці нові відомості, щоб фальшива інформація про смерть М.Чернявського була відкинута назавжди як брехлива вигадка енкаведистів. На жаль, ця неправдива дата й далі фігурує в цілому ряді видань, що з'являються вже в ХХІ столітті – і через десять, і через п'ятнадцять літ після оприлюднення архівних даних про страту. Наприклад, 1946 роком позначено кончину М.Чернявського у примітках Е.Соловей до видання праць С.Єфремова (2002) [14, с.725] чи в антології «Шедеври української любовної лірики» (2006) [24, с.142].

Л.Голомб, детально вивчивши життєвий і творчий шлях митця-класика, переконалась, що довкола його імені з'явилося чимало антинаукових нашарувань, безпрецедентних перекручень, породжених радянською добою. Жага правди і справедливості, необхідність повернення М.Чернявському заслуженого ще за життя статусу в літературі кликали дослідницю до нових і нових студій, до полеміки з попередниками й сучасниками в оцінках письменника. І зразком такого неупередженого підходу до поцінування масштабності здійсненого митцем стала для Л.Голомб стаття діаспорного критика Б.Кравціва «Бій за Миколу Чернявського», що з'явилась як рецензія на київський однотомник вибраного з лірики співця «Поезії» (1959), упорядником та автором передмови до якого був О.Бабишкін.

Насамперед, у багатьох своїх працях Л.Голомб констатує той безсумнівний успіх, яким користувався цей митець уже на порубіжжі 1890-1900-х років. Як відомо, у 1904 році редакція журналу «Киевская старина» провела літературний конкурс, переможцями якого стали повістярі В.Винниченко («Голота»), М.Коцюбинський («Під мінаретами») та М.Чернявський («Vae victis»). Роком раніше (1902) з'явилась красномовна відозва до вітчизняних письменників – заклик до художніх пошуків та експериментів, розширення тематичної палітри творів, піднесення авторитету словесного мистецтва. І автори цього мобілізуючого виступу в напрямку модернізації вітчизняної літератури – М.Коцюбинський та М.Чернявський – в однаковій мірі зрозуміли, що небагато хто відгукнеться на їхні пропозиції,

пориваючи з усталеними традиціями. Тож вони стали свого роду зразками для талановитої молоді, яка, орієнтуючись на них (а цьому є чимало свідчень), шукала нових шляхів у письменстві. Це були шукання в царині імпресіонізму, новоромантизму, символізму, річища яких на українському терені успішно прокладали друзі й однодумці М.Коцюбинський і М.Чернявський. Відчувалась надзвичайна духовна спорідненість цих двох оригінальних митців, яка часто поривала до своєрідних творчих змагань. Досить згадати хоча б їх імпресіоністичні перлини з елементами символізму – «Інтермецо» М.Коцюбинського та «Душа поета» М.Чернявського. Невипадково ім'я останнього в багатьох підручниках слідує одразу ж за його колегою по перу. Відтак, не раз спадає на думку, що це більш-менш рівновеликі постаті в історії українського письменства. Але один з них був причислений до лику святих у комуністичному пантеоні, бо нібито був революціонером-демократом, а іншого було знищено й замовчано, бо якоесь «не доріс» до високостей революційної демократії.

Тож не випадково Л.Голомб співставляє творчі світи митців-друзів – М.Коцюбинського та М.Чернявського, посилаючись на традицію, започатковану ще С.Єфремовим: «До Коцюбинського наближається настроєм, отим широким розумінням краси М.Чернявський... поет з чулою, м'якою вдачею, лірик з широким розмахом фантазії» [15, с.545]. І йдеться, звісно, як про подібні риси, так і відмінності між ними. Дослідниця наголошує: «...Якщо М.Коцюбинський, за твердженням критика, зумів досягти гармонії між зовнішнім світом, почуттям громадянського обов'язку та вродженою м'якістю, М.Чернявський – натура більш дисгармонійна» [8, с.51]. Оцю внутрішню «розшарпаність», психологічне роздвоєння Л.Голомб фіксує і в ліричному героєві поезій М.Чернявського: «...Ми впізнаємо в ньому людину типу «*homo duplex*» з її тривогами, болісною вібрацією нервів, піднесеннями й падіннями, вічними пошуками істини та метанням «поміж безоднями» [5, с.168].

Причину того, що «у нашому літературознавстві міцно утвердилася думка про М.Чернявського як митця перехідного типу, що не належав до жодної літературної школи», Л.Голомб убачає в його власній самохарактеристиці як еклектика [4, с.141]. Адже письменник простежував у власному доробку риси романтизму й реалізму, модернізму й пленеризму, імпресіонізму й символізму. Тож твердження давніших критиків (бачення М.Євшаном М.Чернявського посередині між старшим та молодшим літературними поколіннями) і сучасних дослідників (твердження Н.Шумило [25, с.15] про належність митця і до старого, і до нового письменства) сприймаються Лідією Голомб як такі, що потребують «певних уточнень і конкретизації» [4, с. 141]. При цьому вона посилається на слушні міркування відомого дослідника 20-х років. Мається на увазі М.Плевако, який у статті «Микола Чернявський (В тридцятилітній ювілей його літературної діяльності (1885-1925)», уміщеній у журналі «Червоний шлях» за 1925 рік (№№ 11-12), переконував, що цей митець знаходився в епіцентрі оновлюючого руху в українській літературі початку ХХ ст., прагнув досягти органічного синтезу старого й нового у вітчизняній поезії [4, с.141]. Оцей синтетизм письменника і стає об'єктом дослідження в ряді праць Л.Голомб.

Новаторський підхід авторки полягав у скрупульозному аналізі поетики М.Чернявського в такому ракурсі, до якого, як правило, досі не звертались. Л.Голомб простежує творчу еволюцію письменника з застосуванням методів герменевтики, міфопоетики, аналітичної психології. Окремі моменти даної еволюції висвітлюються «через осмислення духовного портрета ліричного автогероя М.Чернявського» [4, с.142]. Саме в цьому вбачає своє завдання дослідниця.

Поетичний світ М.Чернявського в працях Л.Голомб інтерпретується як художня цілість у системі всього доробку митця з обов'язковим урахуванням усіх системних зв'язків і складників цього єдиного цілого, з глибоким проникненням у тайники творчої свідомості та підсвідомості письменника, з відкриттям внутрішньої сутності ключових мотивів та їх еволюції [4, с.142].

Особливо це характерно для розвідок 2000-х років. За словами дослідниці, М.Чернявський «завжди пише історію своєї душі, відтворює процес самопізнання, а через нього й пізнання світу», тобто пропонує «своєрідну духовну автобіографію, ліризовану історію власного життя в часових та просторових вимірах епохи» [4, с.142]. Тож для творчої індивідуальності митця характерні відчутний аналітичний струмінь, гомогенність авторської свідомості, індивідуально-особистісна окресленість ліричного героя – «те нове, що зближує поета з модернізмом і сприяє подоланню ним народницьких схем життєвого призначення митця, громадянина чи просто людини» [4, с.142].

Ліричний герой М.Чернявського, як стверджує Л.Голомб, не належить до постатей «прометеївського гарту» (звідси наскрізні образи в його поезії – хистка билина, ламкий очерет), а проте здатний «відгукуватися на життєві бурі піснею» і стати «в один ряд з активними учасниками життя» [4, с.143]. Архетипи шляху, човна, вогню в доробку співця дослідниця пов'язує з життєвими пошуками героя, його жагою до повного самовияву, дерзання, горіння. Морська стихія у поета символізує людську душу, її мінливі стани. Сакралізація образу доленосного небесного світила в ліриці М.Чернявського дає підстави авторці зарахувати письменника до справжніх сонцепоклонників [4, с.146]. А широко репрезентований у багатьох віршах поета архетип степу в сув'язі з образами бурі, грози, грому прочитується як «вітальний порив, вибух усіх творчих сил і особистості, й маси» [4, с.146].

Співставляючи ключові образи в ліриці співця, охоплені локусом «низ», та символіку, засновану на пориваннях *ins Blaue*, Л.Голомб аргументовано доводить неоромантичну складову його творчої індивідуальності.

Серед прийомів, притаманних стильовій манері співця дослідниця називає насамперед ретроспекцію, контраст, символізацію.

Полемізуючи зі своїм попередником П.Колесником, Л.Голомб відкидає його твердження, що лірика М.Чернявського будцімто не містить «всепроймаючої поетичної ідеї», яка вбирає в себе всі форми поетового

світосприймання, накладає карб на кожну тему, сюжет чи образ [4, с.154]. Вона переконана в протилежному, а тому наголошує: «Навпаки, окремі ліричні фрагменти, емоційно-настроєві зарисовки, філософські сентенції пов'язує в єдине ціле самостійна художня концепція людини, носієм і виразником якої став ліричний автогерой М.Чернявського» [4, с.154].

Знаменно, що до справи повернення М.Чернявському належного статусу в літературі Л.Голомб традиційно залучала і своїх учнів – аспірантів, пошукачів, студентів. Одна з них – херсонська дослідниця Людмила Корівчак (Ярошевська). Під керівництвом Лідії Григорівни вона підготувала та успішно захистила кандидатську дисертацію «Лірика Миколи Чернявського. Проблеми поетики» (Херсон, 2008) і за рукопис монографії, підготовленої на її основі, отримала Всеукраїнську премію імені Яра Славутича (2009). У багатьох своїх публікаціях Л.Корівчак (Ярошевська) продовжує кращі традиції свого вчителя і наставника Лідії Голомб, орієнтується і в житті, і в науковій діяльності її напучуваннями та заповідями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антологія української поезії: в 2 томах.- М.: Госиздат художественной литературы, 1958. – Т.1.- 507 с.
2. Баран Євген. Літературознавча школа Лідії Голомб // Вісник Прикарпатського університету: Філологія (літературознавство) / Євген Баран.- Івано-Франківськ, 2007-2008.- Вип.XVII-XVIII.- С.299-300.
3. Барчан Валентина. У царині поетичного слова [Передмова] / Валентина Барчан // Голомб Л.Г. Із спостережень над українською поезією XIX-XX століть: Зб.статей / Л.Г.Голомб.- Ужгород,2005.- С.5-10.
4. Голомб Л.Г. Із спостережень над українською поезією XIX-XX століть: Зб.статей / Л.Г.Голомб.- Ужгород,2005.- 380 с.
5. Голомб Л.Г. Микола Чернявський: «еклектик» чи послідовний прихильник модерної поетичної мови? / Л.Г.Голомб // Матеріали V конгресу МАУ: Літературознавство.- Чернівці, 2003.- Кн.2.- С.76-79.
6. Голомб Л.Г. Мотив поета-пророка в ліриці Миколи Чернявського / Л.Г.Голомб // Микола Чернявський – письменник, громадський діяч, педагог: Тези доп. наук. конф.- Херсон: ХОБГ, 1993.- С.7-9.
7. Голомб Л.Г. На шляху до модернізму: творча еволюція Миколи Чернявського / Л.Г.Голомб // Науковий вісник Ужгородського університету: Філологія.- 2008.- Вип.18.- С.3-9.

8. Голомб Л.Г. Новаторські тенденції в українській літературі кінця ХІХ-перших десятиліть ХХ ст. / Л.Г.Голомб.- Ужгород,2008.- 296 с.
9. Голомб Л.Г. Особа і суспільство в українській ліриці кінця ХІХ-початку ХХ століття / Л.Г.Голомб.- Львів: Вид-во при Львівському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1988.- 147 с.
10. Голомб Л.Г. Психологічні засади лірики Бориса Грінченка /Л.Г.Голомб // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка / Серія «Літературознавство».- Тернопіль, 1999.- Вип.4.- С.118-129.
11. Голомб Л.Г. Символічна мова поезії в прозі «Там звізди пробивались» Ольги Кобилянської / Л.Г.Голомб // Південний архів: Філологічні науки.- Херсон: Вид-во ХДПУ, 2002.- С.69-72.
12. Голомб Л.Г.Три поети раннього українського модернізму: Олександр Олесь, Грицько Чупринка, Микола Філянський: Монографія / Л.Г.Голомб.- Ужгород: Ліра, 2011.- 184 с.
13. Єлісеєва Л., Немченко І. Микола Чернявський: дорога на Голгофу / Л.Єлісеєва, І.Немченко // Новий день. – 1992. – 5 грудня.
14. Єфремов С. Вибране: статті, наукові розвідки, монографії / Упоряд., передм. та прим. Е.Соловей / С.Єфремов.- К.: Наук. думка, 2002.- 760 с.
15. Єфремов С. Історія українського письменства / С.Єфремов.- К.,1995.
16. Корівчак Л.Д. Лірика Миколи Чернявського. Проблеми поетики: автореф.дис. на здобуття наук.ступеня канд.філ.наук: спец. 10.01. 01 «Українська література» / Людмила Денисівна Корівчак.- Херсон, 2008.- 20 с.
17. Лист Л.Г.Голомб до Г.В.Немченко та І.В.Немченка від 24 жовтня 1996 року // Приватний архів родини Немченків.
18. Чернявський М. Налетіла злая віхола: Музична феєрія / Худож. Л.Дугинцева / М.Чернявський.- Херсон: Айлант, 1999.- 24 с.
19. Чернявський М. Степова симфонія: Вірші / Худож. Л.Дугинцева / М.Чернявський. – Херсон: Айлант, 1999.- 48 с.
20. Чухонцева Н., Ярошевська Л. Образи поетів у ліриці Миколи Чернявського / Н.Чухонцева, Л.Ярошевська // Південний архів.Філологічні науки. – Випуск ХХ. – Херсон, 2003.- С.62-65.
21. Ярошевич І.А. Образ моря в поезії Миколи Чернявського / І.А.Ярошевич // Славимо рідний край: Матеріали наук.-практ. конф.-Добропілля, 2011.- Вип..2.- С.69-77.
22. Ярошевська Л.Ліричні портрети драматургів у поезії М.Чернявського / Л.Ярошевська // ІІ Міжнародний театральний симпозіум «Література – театр – суспільство»: зб. наук. праць: у 2 томах.- Херсон: Айлант, 2007.- Т.1.- С.131-134.
23. Ярошевська Л.Функції пейзажу у творчості Миколи Чернявського / Л.Ярошевська // Південний архів. Філологічні науки. – Випуск ХХVII. – Херсон, 2004. – С.27-32.
24. Шедеври української любовної лірики / Худож.-оформлювач Л.Д.Киркач-Осипова.- Харків: Фоліо, 2006.- 314 с.

25. Шумило Н.М. Микола Чернявський / Н.М.Шумило // Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ сторіччя, твори яких увійшли до оновлених шкільних програм: Навч. посібник для вчителів та учнів старших класів середньої школи /Упорядкував Володимир Кузьменко. – К.: Український письменник, 1997. – С.5-16.

Summary

I.NEMCHENKO. M. CHERNIAVSKY 'S CREATIVE INDIVIDUALITY IN STUDIES OF LIDIA GOLOMB

The article focuses on the investigation of peculiarities of the interpretation M.Cherniavsky's creative personality as an artist of the late of 19th – early 20th centuries and his attempt to the modernization of motherland literature scientific studies of Lidia Golomb.

Key words: Mykola Cherniavsky, Lidia Golomb, artistic individuality, style, interpretation.

Аннотация

И.НЕМЧЕНКО. ТВОРЧЕСКАЯ ЛИЧНОСТЬ МИКОЛЫ ЧЕРНЯВСКОГО В ИССЛЕДОВАНИЯХ ЛИДИИ ГОЛОМБ

В статье рассмотрены особенности интерпретации творческой личности выдающегося украинского писателя конца XIX – первых десятилетий XX века М.Чернявского и его попыток модернизации отечественной литературы в научных изысканиях Лидии Голомб.

Ключевые слова: Микола Чернявський, Лидия Голомб, творческая индивидуальность, стиль, интерпретация.

Відомості про автора статті

Немченко Іван Васильович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри українського літературознавства Херсонського державного університету.

Домашня адреса: Немченку Іванові Васильовичу, вул.49 гвардійської дивізії,2, корп.4, кв.122. м.Херсон-39, 73039.

Телефон дом.: 43-75-48, моб.0675528760.